WOKÓŁ ŚRÓDKI

KWARTALNIK OSIEDLA
OSTRÓW TUMSKI-ŚRÓDKA-ZAWADY
-KOMANDORIA

ISSN 1640-4408 **Nr 2 (45) 2011** BEZPŁATNY

Gdy Śródka była twierdzą

W latach 30. i 40. XIX w. administracja pruska realizowała w Poznaniu zakrojony na szeroką skalę plan budowy fortyfikacji. Wokół miasta powstało wiele obiektów militarnych, z których największym i najlepiej znanym był Fort Winiary zwany popularnie cytadelą. Powstałe umocnienia były manifestacją potęgi militarnej skierowaną zarówno w stronę Polaków zamieszkujących Poznań i Wielkie Księstwo Poznańskie, jak i przeciwko potencjalnemu wrogowi na wschodzie, czyli cesarstwu rosyjskiemu. Wschodnie dzielnice miasta zostały szczególnie umocnione.

Dla niewielkiej Śródki oznaczało to budowę dwóch bram: Warszawskiej i Bydgoskiej, Fortu Prittwitza-Gaffrona na wzgórzu w sąsiedztwie kościoła reformatów i Jazu Katedralnego. Jaz składał się z dwóch budynków na przeciwległych brzegach rzeki Cybiny, połączonych arkadowym mostem z ruchomymi zastawami umożliwiającymi zalanie przedpola fortyfikacji. Dodatkowo, na Ostrowie Tumskim, w północnej jego części, ulokowano mocno wysunięty na północ szaniec zwany Lunetą Katedralną. Znakomita większość obiektów zbudowana została niezwykle solidnie, miała grube ceglane mury i otoczona była wałami ziemnymi i fosami. Prowadzące na Śródkę bramy: Warszawska i Bydgoska do lat siedemdziesiątych XIX w. były zamykane na noc. Ze względu na utrudnienia w komunikacji na początku XX w. zostały rozebrane. Również śródecką część Jazu Katedralnego wraz z mostem i Lunetę Katedralną kilka lat później rozebrano. Zdemontowano jedynie naziemne części umocnień murowanych i wały ziemne. Wśród fachowców była świadomość istnienia ich reliktów pod warstwą ziemi, a podjęcie w 2011 r. inwestycji na Śródce pozwoliło na odkrycie materialnych śladów śródeckiego fragmentu Jazu Katedralnego i Bramy Bydgoskiej.

Zachowana na Ostrowie Tumskim część Jazu Katedralnego zainspirowała do ogłoszenia konkursu architektonicznego na obiekt o charakterze kulturalnym. Zaowocowało to realizowanym aktualnie Interaktywnym Centrum Ostrowa Tumskiego (ICHOT), w skład którego wchodzi nowy kubiczny budynek połączony przeszklonym mostem z Jazem Katedralnym z 1838 r. Inwestycja ta i prace przy budowie kolektora kanalizacyjnego przyczyniły się do ujawnienia zasypanych przez prawie sto lat fundamentów jazu, lepszego ich zlokalizowania, poznania form architektonicznych. Należy żałować, że realizowany projekt nie zakładał wcześniej możliwości wykorzystania reliktów i tym samym ocalenia chociaż części wschodniego przyczółka Jazu Katedralnego. Stan techniczny zachowanych murów był bowiem dobry i muzealna funkcja budowanego obiektu doskonale tłumaczyłaby ich zachowanie. Niestety odkryte mury zostały bezpowrotnie zniszczone.

Inną pruską budowlą wojskową, której pozostałości odkryto w związku z budową ICHOT-u jest Brama Bydgoska zlokalizowana u wylotu ówczesnej ul. Bydgoskiej.

O obiekcie tym zachowało się niewiele informacji, nie jest znana żadna fotografia. Wiadomo z zachowanych map, że od strony Zawad prowadził do niej most nad fosą wodną. Również wykonany obecnie wąski wykop pod instalacje zasilające ICHOT pozwolił ustalić

(dokończenie na str. 5)

W numerze m. in.:

- Spotkajmy się na Śródce 2
- Śródka pięknieje, choć powoli... 2
- Stowarzyszenie Wędrowni Architekci 2
- Małgorzata w nowej szacie 3
- Muzyka na Śródce 3
- Życzenia Bożonarodzeniowe 3
- Komandoria i Śródka 4
- Przechadzki po Śródce 6
- Zapomniane Chwaliszewo? 6
- Śródka po wojnie – rok 1945 7
- Przewodnik turystyczny po Śródce 7
- Galeria Śródka – inauguracja 7

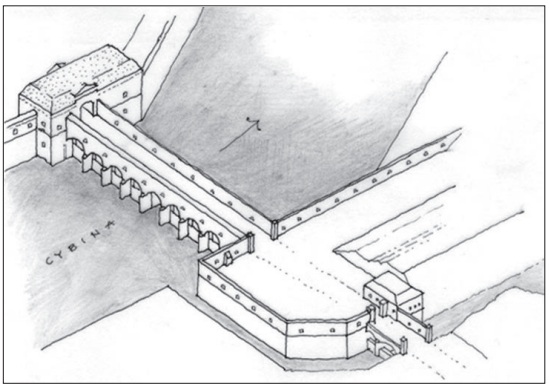

Rekonstrukcja rysunkowa Jazu Katedralnego, na podstawie: „Twierdza Poznań. O fortyfikacjach miasta Poznania"

Rozbiórka wschodniej części Śluzy Katedralnej i ślady po Lunecie Katedralnej, fotografia wykonana w latach dwudziestych XX w. (www.karta.org.pl)

Fundamenty wschodniej części Śluzy Katedralnej odkryte podczas prac budowlanych przy ICHOT-cie, marzec 2011 r. Fot. T. Osyra

Spotkajmy się na Śródce…

24 września odbył się kolejny Dzień Sąsiada pod hasłem „Spotkajmy się na Śródce", który na stałe wpisał się w kalendarz naszego osiedla. Od kilku lat organizowany jest on przy wzajemnej współpracy instytucji i placówek działających na terenie Śródki. W organizacji spotkania wzięły udział: Zespół Szkół Specjalnych nr 105, Rada Osiedla Śródka – Ostrów Tumski – Zawady – Komandoria, Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Niesłyszących oraz Centrum Działań Środowiskowych Śródka (Świetlica). Koordynatorem spotkania w tym roku był ZSS nr 105 przy ul. Bydgoskiej.

W budynku tejże szkoły wykwalifikowana kadra pedagogiczna prowadziła zabawy wspierające rozwój dzieci (ruchowe, plastyczne, logopedyczne). Na głodnych i spragnionych czekały stoiska z herbatą, kawą oraz wiejskim chlebem ze smalcem i ogórkiem. Nauczyciele Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niesłyszących przygotowali przepyszne pieczywo i wyroby cukiernicze. Każdy gość mógł obejrzeć wystawę prac uczniów, wziąć udział w grach i zabawach, na boisku odbywały się konkursy sportowe. Nadmuchiwana ściana wspinaczkowa i trampolina były ogromną atrakcją dla najmłodszych dzieci.

Stowarzyszenie Wędrownych Architektów zapewniło możliwość zaprojektowania i zbudowania przez dzieci własnych domów i ulic. Mogliśmy wziąć udział w loterii przygotowanej przez mieszkańców uczęszczających do świetlicy środowiskowej, a przewodnik zdradzał tajemnice Śródki. Ponadto rozegrała się gra uliczna i obejrzeliśmy występy muzyczne. Pogoda sprzyjała i zapewniła możliwość korzystania z wszystkich przygotowanych atrakcji. Jak widać, impreza ta z roku na rok staje się coraz bardziej atrakcyjna.

EJ

Śródka pięknieje, choć powoli....

Nadal trwa remont Śródki. Prace przebiegają niemal w każdym zakątku dzielnicy.

W czasie remontu odkryto piękną kostkę brukową, która dawniej pokrywała nasze ulice. Zaistniała iskierka nadziei, że zostanie ona tak zachowana. Niestety kostkę granitową pokryła gruba warstwa asfaltu.

Życie w środku prac terenowych nie jest łatwe. Zwłaszcza mieszkańcy ul. Gdańskiej odczuwają uciążliwość spowodowaną przedwcześnie rozebranym chodnikiem! Wykonawca prac postara się jednak zminimalizować tę niedogodność.

Pozostaje czekać na koniec remontu i nowe piękne oblicze naszych ulic.

MC

Stowarzyszenie Wędrowni Architekci

Wykłady w ramach Śródeckiego Uniwersytetu Alternatywnego
Rynek Śródecki 3

- 28 listopada 2011 – „O cudach za sprawą puszki z dziurką czynionych", czyli *camera obscura* w wydaniu grupy fotograficzno-artystycznej „Świetlica Fotograficzna"
- 1 grudnia 2011 – „O mieście takim i siakim czyli o Poznaniu, przez różne przypadki urbanistyczne odmienianym", spotkanie z architektem i urbanistą Przemysławem Biskupskim
- 12 grudnia 2011 – „O muzeum, które pojawia się i znika", czyli „Muzeum na Gościńcu" w odsłonie Bożonarodzeniowej, o świątecznych zwyczajach i tradycjach znanych i nieznanych opowiadała Hanna Billert

Projekt realizowany przy współpracy z Oddziałem Rewitalizacji Urzędu Miasta Poznania i współfinansowany przez Miasto Poznań.

WOKÓŁ ŚRÓDKI
Kwartalnik Osiedla Ostrów Tumski – Śródka – Zawady

Zespół redakcyjny: Gabriela Klause, Gerard Cofta, Tomasz Magowski. **Współpraca:** Szczepan Cofta, Jan Kaczmarek, Anita Magowska, Marianna Osyra, Tadeusz Osyra. **Winieta:** Tomasz Tuchowski. **Zdjęcia:** archiwum. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania tekstów i zmiany tytułów nadesłanych materiałów. **Kwartalnik w internecie:** www.poznan.pl/rewitalizacja lub www.wkn.com.pl **Kontakt z redakcją:** tel. 61 877-35-14.
Realizacja: Wydawnictwo Kontekst • e-mail: kontekst2@o2.pl • www.wkn.com.pl

Małgorzata w nowej szacie

Fot. Robert Woźniak

Dnia 25 listopada w kościele św. Małgorzaty odprawiona została Msza dziękczynna za pomyślne odnowienie świątyni. Oto fragmenty przemówienia ks. Proboszcza Ireneusza Szwarca skierowanego do ks. Abp Stanisława Gądeckiego, który przewodniczył tej uroczystości:

„... Dzisiaj w naszej wspólnocie duże święto – dziękujemy za pomyślny przebieg prac konserwatorskich podjętych przy pięknym, starożytnym kościele św. Małgorzaty na Śródce, który zbudowany został u podnóża najstarszej polskiej katedry u zarania dziejów Kościoła w Polsce.

(...) Było to możliwe dzięki Bogu i ludziom – dzięki zaangażowaniu moich drogich parafian, ale także wielu innych ludzi spoza parafii. Wszystko, na co patrzymy, to jest dzieło dobrych ludzi, którzy kochają Boga i Kościół. (...)

Pragniemy, aby ta świątynia była jak studnia na środku wioski, do której się przychodzi czerpać wodę życia wiecznego, do której się przychodzi spotkać sakramentalnie Jezusa w Jego Słowie i Komunii świętej. Wszystko po to, abyśmy wychodząc z Kościoła, napełnieni Bożą łaską, szli spotykać i miłować Jezusa w braciach i napełniać świat Jego miłością."

Do Księdza Arcybiskupa skierowana została również prośba parafian o poświęcenie przywróconego obrazu Matki Bożej Królowej i o modlitwę w czasie Mszy świętej o łaskę miłosierdzia Bożego dla wszystkich wiernych.

Pragniemy złożyć wszystkim najlepsze życznenia z okazji Świąt Bożego Narodzenia. Niech Chrystus ogrzeje nas swoją łaską i napełni miłością i pokojem. Niech nas uzdolni do wzajemnej miłości. Niech nas wszystkich gromadzi w każdą niedzielę przy stole Eucharystii. Niech uczy nas kultury nieba i pozwoli odkryć, że Kościół jest naszym domem. Życzę Bożego błogosławieństwa, zdrowia i wszelkiej pomyślności.

Ks. Ireneusz Szwarc – proboszcz
Ks. Dariusz Madejczyk – redaktor

Muzyka na Śródce

W ramach cyklu Koncertów Śródeckich w środę 16 listopada swoim śpiewem nasze muzyczne spotkanie uświetnił Chór Kameralny Collegium Cantorum. 23 listopada gospodarzem muzycznym spotkania byli uczniowie Poznańskiej Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej I stopnia nr 2 im. Tadeusza Szeligowskiego. Zespół smyczkowy występował pod dyrekcją pani Bogumiły Szeligowskiej-Wojteckiej, a chór poprowadziła pani Katarzyna Korpik. W czasie koncertu soliści wykonali pieśń o św. Małgorzacie skomponowaną jako dziękczynienie za odnowienie świątyni.

MC

Wszystkim naszym Czytelnikom,
stałym i okazjonalnym z okazji
nadchodzących Świąt Narodzenia Chrystusa
życzenia wszelkiego dobra, zdrowia, łask Bożych,
wzajemnej życzliwości i ufności w prawdę

składają

Rada Osiedla
Ostów Tumski – Śródka – Zawady – Komandoria
oraz redakcja „Wokół Śródki"

Komandoria i Śródka – na styku wspólnej przeszłości i przyszłości (cz. 2)

Połączenie rad osiedli Komandorii oraz Ostrowa Tumskiego, Środki i Zawad stworzyło dobry pretekst do pokazania wspólnej sąsiedzkiej przeszłości. Warto poznawać przeszłość i wyciągać z niej wnioski na przyszłość, ale także zastanowić się nad przyszłością. Skłania do tego tempo przemian dokonujących się wokół nas, które przynosi niekiedy tylko iluzoryczne korzyści. Proponowany cykl krótkich artykułów będzie bardziej eksponował Komandorię, gdyż Śródce poświęcaliśmy dużo miejsca już wcześniej. Podstawą będzie między innymi artykuł G. Klause „Komandoria – zapis przekształceń urbanistycznych", który ukazał się w Kronice Miasta Poznania 2010/4 w tomie zatytułowanym „Od Komandorii do Antoninka". Niniejsza część poświęcona jest okresowi międzywojennemu. [GK]

W momencie odzyskania przez Polskę niepodległości w Poznaniu istniała jeszcze na prawym brzegu Warty prawie cała wschodnia część pruskiej twierdzy poligonalnej. Śródkę nadal oddzielała od Komandorii utrudniająca komunikację Brama Warszawska oraz Fort Prittwitz-Gaffron, a między Śródką i Ostrowem Tumskim istniał Jaz Katedralny. Na początku lat 20. XX w. rozpoczęto rozbiórkę Bramy Warszawskiej oraz jazu po stronie Śródki. Przeprowadzono też niwelację wałów, zasypanie fos i rozebranie działobitni Reduty Reformatów, jak po odzyskaniu niepodległości nazwano dawny Fort Prittwitz-Gaffron. Rozbiórki te zbiegły się z procesem powiększania obszaru Poznania o szereg gmin podmiejskich, w tym Komandorii, co nastąpiło ostatecznie w styczniu 1925 roku.

Mieszkańcy Komandorii nie byli entuzjastami włączenia w granice Poznania a swój sprzeciw motywowali posiadaniem terenów o charakterze wybitnie rolniczym, położeniem w pasie fortecznym pozbawionym zabudowy i niezdatnym do niej oraz występowaniem dużej ilości terenów podmokłych. W odpowiedzi, władze miejskie zwróciły uwagę na takie miastotwórcze atuty Komandorii, jak funkcjonowanie tam sześciu zakładów przemysłowych. Prezydent Cyryl Ratajski na spotkaniu z przedstawicielem mieszkańców Andrzejem Mielochem, dawnym sołtysem, osobiście przekonywał do połączenia z Poznaniem podkreślając przemysłowy charakter terenów na północ od ul. Warszawskiej i obiecując wybrukowanie drogi do cmentarzy, zniesienie szpecących baraków za Bramą Warszawską.

Na Komandorii pierwsza zabudowa mieszkaniowa w bezpośrednim sąsiedztwie Śródki i Wzgórza Reformatów pojawiła się w latach 30. XX wieku. Teren pofortecznyy był własnością miejską, co

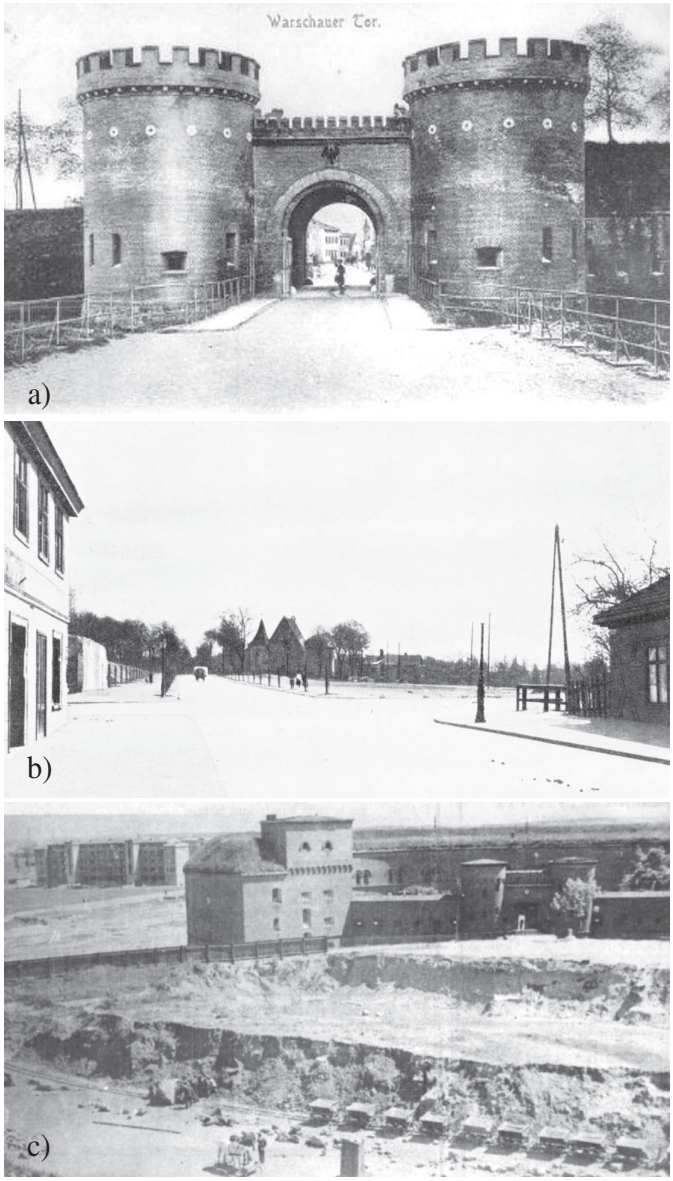

1. a) Widok poprzez Bramę Warszawską w stronę Śródki, b) widok w stronę Komandorii już po zburzeniu Bramy Warszawskiej, c) rozbiórka obwałowań Fortu Prittwitz-Gaffron

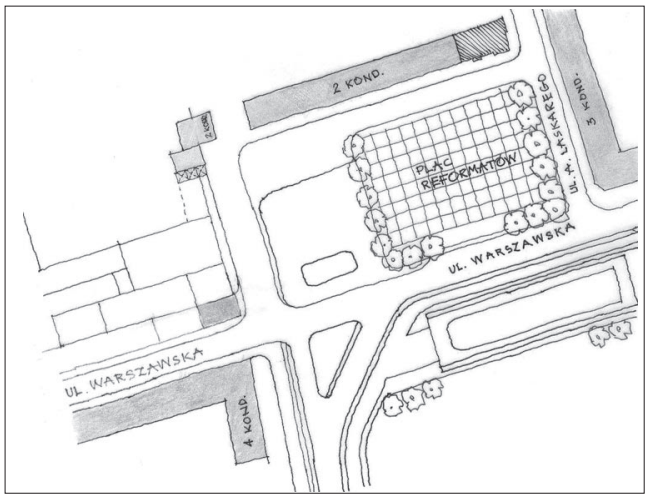

2. Niezrealizowany projekt Placu Reformatów, (poniżej) dawny budynek mieszkalny Zakładu dla Głuchoniemych z 1938 r.

REWITALIZACJA

dawało możliwość prowadzenia swobodnej polityki gruntowej, chroniło przed spekulacją. Na Komandorii pozwoliło to na wytyczenie kilku ulic w układzie ortogonalnym, których nazwy upamiętniały biskupów poznańskich: A. Laskarego (obecnie Łaskarza), A. Konarskiego i P. Tomickiego. Ulica Laskarego miała inny przebieg niż obecna i prowadziła w stronę istniejącej jeszcze Reduty Reformatów. W efekcie pozostała niezabudowana do końca okresu międzywojennego. Rezultatem prac nad planem ogólnym miasta, prowadzonych od 1931 r. przez Miejską Pracownię Urbanistyczną kierowaną przez Władysława Czarneckiego, było niewątpliwie wytyczenie na przedpolu nieistniejącej już Bramy Warszawskiej placu Reformatów, na którym zbiegały się ulice: Podwale (dawniej łącząca Bramę Kaliską z Warszawską), Warszawska i nowo wytyczona ul. A. Laskarego. W przyszłości plac miał otrzymać architektoniczne pierzeje o wysokości dwóch i trzech kondygnacji. Ich zapowiedzią był budynek mieszkalny, początkowo przeznaczony dla rodzin dozorców zatrudnionych w Wojewódzkim Zakładzie dla Głuchoniemych (obecnie Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niesłyszących), potem dla pielęgniarzy, a ostatecznie zamieszkały w nim osoby zatrudnione w administracji.

Na wydłużonych działkach prostopadłych do ulic Konarskiego i Tomickiego, powstały trzykondygnacyjne domy klatkowe z płaskim dachem tworzące zaczątek zwartej zabudowy mieszkalnej. Ich architektura była typowa dla Poznania początku lat 30.: tynkowane elewacje, klinkierowa podmurówka, uskokowa oprawa wejść z klinkieru lub tynku, klinkierowe obramienia okien, balkony z ażurowymi metalowymi balustradami lub murowanymi o zaokrąglonych narożnikach. Każdy z domów tradycyjnie posiadał przedogródek i ogród od strony podwórza stykający się z ogrodem sąsiada.

W pierzei ul. Tomickiego, w 1937 roku na działce pod numerem 3 zakupionej od parafii św. Jana Jerozolimskiego powstał dom Zgromadzenia Sióstr Wspólnej Pracy od Niepokalanej Maryi. Zakonnice rozpoczęły tam działalność edukacyjną i społeczną, prowadząc do 1962 roku (z przerwą wojenną) przedszkole oraz zajęcia dla młodzieży żeńskiej – kursy kroju, szycia i robót ręcznych. Później funkcjonowało tam przedszkole świeckie, po 1989 r. siostry z powodzeniem powróciły do przedwojennej tradycji przedszkola katolickiego.

Gabriela Klause

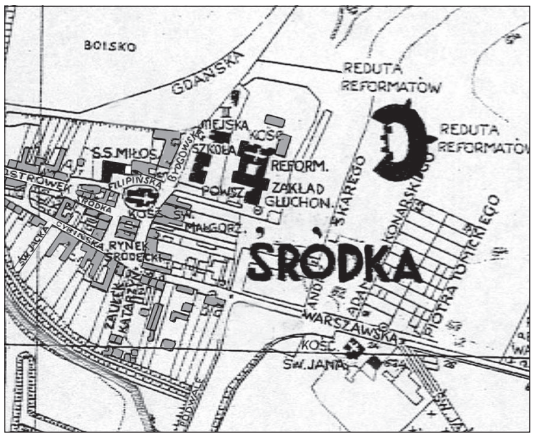

3. Śródka i Komandoria na planie z 1938 r. – widoczne nowe ulice Laskarego, Konarskiego i Tomickiego

4. Widok zabudowy mieszkalnej z okresu międzywojennego przy ul. Konarskiego oraz kościoła św. Jana Jerozolimskiego

5. Widok domu zakonnego przy ul. Tomickiego

Gdy Śródka była twierdzą

(dokończenie ze str. 1)

jej lokalizację nie określając kształtu ani wielkości. W wykopie odsłonięto jedynie wschodni skraj bramy, ponieważ główna oś ulicy pod koniec lat 20. XX w. zmieniła swój przebieg i została przesunięta w kierunku pn.-wsch. co było spowodowane budową żelbetonowego wiaduktu kolejowego. Wcześniej wznosiła się po nasypie, a ruch kołowy krzyżował się z torami. Ulica Bydgoska, podobnie jak pozostałe ulice na Śródce była brukowana, potem zalana asfaltem. Niestety po ukończeniu prac zapewne położony zostanie nowy asfalt, a może należałoby się zastanowić czy nie wrócić do bruku. Z wizualnego punktu widzenia jest ciekawszy i lepiej koresponduje z zabytkowym charakterem dzielnicy. Innym atutem bruku jest również to, że świetnie spowalnia ruch samochodowy, lepiej od istniejącego wybrzuszenia. Poza tym w bruku można by zasygnalizować obrysy fundamentów Bramy Bydgoskiej, jak to sugerowane było w społecznej koncepcji zagospodarowania Śródki. Przyczyniło by się to niewątpliwie do zwiększenia turystycznej atrakcyjności dzielnicy.

Na załączonych fotografiach prezentujemy odkryte podczas prac budowlanych fundamenty ważnych niegdyś na Śródce budowli.

Tadeusz Osyra

Budynek ICHOT-u na miejscu reliktów wschodniego przyczółka jazu. Fot. T.Osyra

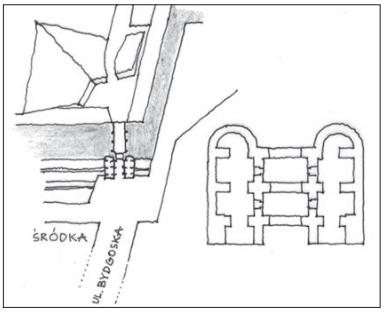

Rekonstrukcja rysunkowa Bramy Bydgoskiej, na podstawie: „Twierdza Poznań. O fortyfikacjach miasta Poznania"

Fundamenty Bramy Bydgoskiej, listopad 2011 r. Fot. T. Osyra

Przechadzki po Śródce

Współczesne przesądy... Jeśli nie pomogą, to z pewnością nie zaszkodzą

Byłam dziś po raz pierwszy uczestniczką Przechadzki po Śródce...

Pani Przewodnik (druga z prawej), Pan Cofta (pierwszy z prawej) oraz uczestnicy Spaceru po Śródce w dniu 23 października 2011 r.

Niedziela, 23 października 2011 roku, ul. Ostrówek 6, godzina 11.30 – w najmłodszej, jak się wydaje, restauracji tej części Poznania spotkali się uczestnicy Przechadzek po Śródce w ramach cyklu *Kino, kawiarnia i spacer*. Po gorącym (dosłownie! – w ten chłodny dzień świetnie rozgrzała nas poznańska zupa ślepe ryby przyrządzona przez Szefa Kuchni) powitaniu kilkunastoosobowa grupa opuściła niezwykle miłe wnętrza i skierowała swe kroki – w niedzielę nie mogło być inaczej – do świątyni.

Był to kościół św. Małgorzaty na Śródce, w którego murach Pani Przewodnik zapoznała nas z jego historią oraz zwróciła uwagę, między innymi, na przepiękne sklepienie gwiaździste z początku XVI wieku. Po opuszczeniu kościoła grupa udała się na ulicę Filipińską, gdzie mieści się Instytut Choreologii; większość uczestników dowiedziała się tu o istnieniu w Poznaniu takiej placówki. Następnie dotarliśmy do miejsca, gdzie obecnie trwają prace budowlane, a już wkrótce stanie budynek Interaktywnego Centrum Historii Ostrowa Tumskiego. To nowoczesne muzeum, powstające w ramach Miejskiego Projektu Rewitalizacji, ma być gotowe już w 2012 roku.

Kolejny etap to kościół św. Kazimierza należącego do parafii polsko-katolickiej, niestety możliwe było obejrzenie budynku jedynie z zewnątrz; jakie kryje wnętrza dowiemy się, kto wie, może przy okazji innej Przechadzki?

Po półtorej godziny zwiedzania jesiennej Śródki dotarliśmy do Katedralnej Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej, założonej przez Arcybiskupa Stanisława Gądeckiego.

Przy ulicy Rynek Śródecki snuliśmy plany i przypuszczenia co do przyszłości tego miejsca. Zgodnie z programem rewitalizacji ma tutaj powstać Rynek Śródecki, nawiązujący do rynku w historycznym mieście Śródka. Przywrócenie klimatu dawnej Śródki i ożywienie tego terenu ma uczynić z zaniedbanej dziś dzielnicy obszar atrakcyjny dla mieszkańców, jak i turystów, czego oczywiście mieszkańcom życzymy. Nasz spacer zakończyliśmy słodkim poczęstunkiem i projekcją filmu *Jeszcze dalej niż północ* w jednej z tutejszych kawiarni.

Niemożliwe jest opisać w tym miejscu wszystkie poruszone podczas tego spotkania tematy i ciekawostki, nie sposób także przecenić wiedzę i kompetencje Pani Przewodnik.

Za poświęcony czas, przybliżenie historii, jak i współczesnych losów Śródki oraz wzniecenie ogromnej sympatii do tej dzielnicy i jej mieszkańców, ogromnie dziękujemy.

Tekst i zdjęcia:
Magdalena Kuczkowska

Zapomniane Chwaliszewo?

Chwaliszewo, nie zostało zapomniane przez dawnych jej mieszkańców, których niestety z roku na rok coraz to mniej. A tam do 1945 roku kamienice wyrastały znad murów oporowych, z balkonami zawieszonymi nad wodami Warty.Obok fabryczek i kamienic, w których mieściły się legendarne knajpki i szynki, w których wszelkiej maści juchty, rybacy czy też flisacy zasiadali nad kuflami warzonego na Chwaliszewie piwa.

Mieszkańcy tego miasta jakim było przez wieki Chwaliszewo należeli do parafii katedralnej i na Śródkę do kościoła św.Małgorzaty chodzili aż do 1979 roku, do chwili przyłączenia Chwaliszewa do nowo powstałej parafii pw. Wszystkich Świętych.

Po tej starej części Poznania oprowadza nas w swoim albumie „Chwaliszewo. Poznańska Wenecja" długoletni mieszkaniec Śródki Jan Kaczmarek. Na wyobraźnię czytelnika bardziej niż słowa działają obrazy, bo książka ta jest pełna zdjęć pokazujących tamte przed laty Chwaliszewo.

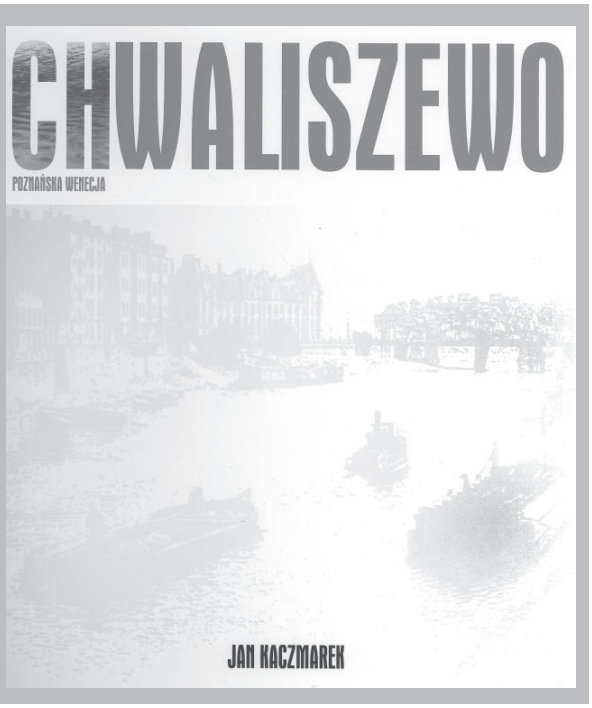

Jan Kaczmarek, *Chwaliszewo poznańska Wenecja*, Wydawnictwo Miejskie Posnania, Poznań 2011.

ZDARZENIA

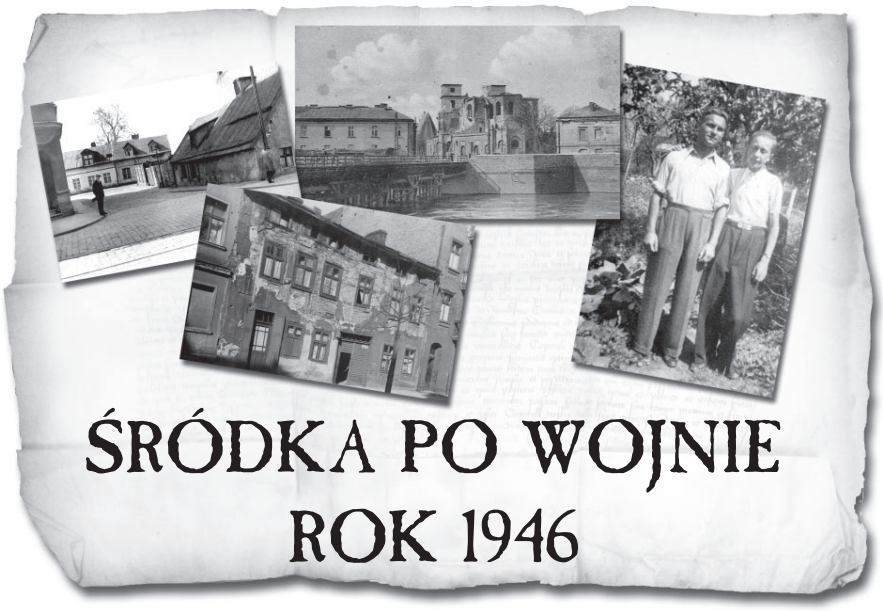

ŚRÓDKA PO WOJNIE
ROK 1946

21 listopada
Rozpoczęto rozdawanie kart żywnościowych na grudzień.
Wydano zarządzenie zobowiązujące dozorców do usuwania śniegu z chodników do godziny 7.30 pod karą 10 000 złotych. Bramy należało zamykać o godzinie 21, a sienie oświetlać od zmroku do 21. Nie zamykanie bramy było karane 3000 zł. mandatem.

8 grudnia
Miało miejsce całkowite zaćmienie księżyca.

9 grudnia
Z powodu uszkodzenia jednej turbiny Zakład Oświetlenia, Siły i Wody w godzinach od 15.30 do 22 ogranicza dostawy energii elektrycznej dla Śródki, Zawad, Osiedla Warszawskiego w poniedziałki i czwartki.

15 grudnia
Reklama w sklepie drogeryjnym na Śródce: „Szwaby, karaluchy, francuzy niszczy radykalnie ROBOL za 30 złotych".

20 grudnia
W. Borowicz zawiadamia w Głosie ... „szanowną klientelę, że po 7 latach otwiera sklep ze sprzedażą świeżych ryb na wigilię – polecając karpie, sandacze, szczupaki, leszcze itp."

22 grudnia
„Złota Niedziela" – sprzedawano karpie po 250 złotych za kg.

31 grudnia
Jak podaje „Głos" najweselszy Sylwester będzie miał miejsce w kinie Apollo, gdzie wystąpi między innymi Reprezentacyjny Chór Rewelersów „4 ASY'. Początek o 22.15.

Jan Kaczmarek

(ciąg dalszy nastąpi)

Przewodnik turystyczny po Śródce

INFORMACJA O PRZYGOTOWYWANYM FOLDERZE

Śródka, jako atrakcyjne przestrzennie i historycznie miejsce, jest uwzględniana w przewodnikach turystycznych po Poznaniu. Jednak eksponują one przede wszystkim jej najstarszą przeszłość i zabytki sakralne. Tymczasem wydaje się, iż równie interesujący jest wiek XIX i początek XX w., kiedy Śródka zaczęła funkcjonować jako część Poznania, a także czasy powojenne, które żyją jeszcze w pamięci starszych mieszkańców oraz współczesność. Przewodnik został zatytułowany „Śródka. Od osady targowej i lokacji, do rewitalizacji" i składa się z dwóch części. W pierwszej podzielonej na pięć przedziałów czasowych opisana została ogólna historia Śródki i jej rozwoju przestrzennego uzupełniona planami i archiwalnymi fotografiami. W drugiej części omówione zostały poszczególne obiekty i ulice istniejące oraz nieistniejące, a także budowle wznoszone (ICHOT). Wytypowanych zostało 49 obiektów, które oznaczono na planie za pomocą kolejnych cyfr ułatwiających odszukanie w przestrzeni. Rozpoczyna Most Biskupa Jordana (1) a kończy kościół pw. św. Jana Jerozolimskiego za murami (49) – pierwszy obiekt na Trakcie Królewsko-Cesarskim. Przewodnik posiada formę harmonijki, która ułatwia korzystanie z niego, dodatkowym ułatwieniem jest przyjęta kolorystyka, gdyż każdemu przedziałowi czasowemu przypisany jest jeden kolor. Autorami tekstów i pomysłodawcami koncepcji graficznej są mieszkańcy Śródki: Gabriela Klause i Tadeusz Osyra, redaktorem Gerard Cofta, wydawcą Wydawnictwo Kontekst. Wydanie przewodnika sfinansowała Rada Osiedla Ostrów Tumski – Śródka – Zawady – Komandoria. Przewodnik będzie rozdawany za darmo.

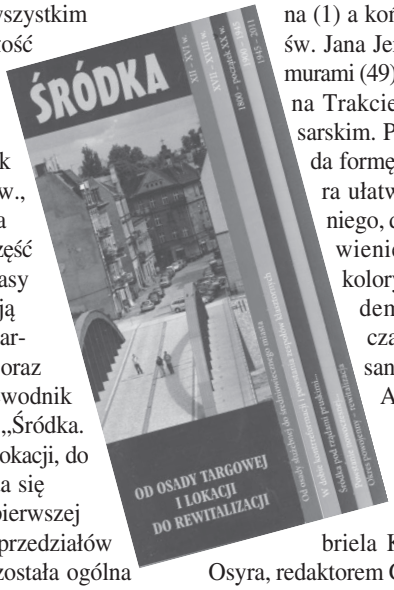

GK

Nowa inicjatywa kulturalna na Śródce

Galeria Śródka
rozpoczęła działalność

18. listopada w Galerii Śródka prowadzonej przez Annę i Jarosława Ludwickich odbył się wernisaż „Organic Life" – pokaz prac Macieja Kuraka, grafika, artysty wizualnego, laureata m.in. Paszportu Polityki 2009, Ambasadora EURO 2012. Wystawa zainaugurowała działalność Galerii Śródka – nowego miejsca na artystycznej mapie Poznania.

Specjalną oprawę wydarzenia przygotowała restauracja Vine Bridge, która zaskoczyła ekstremalnym pokazem kulinarnym. Podczas wernisażu została wykonana kompozycja dźwiękowa post-industrialnego projektu Synthopia.

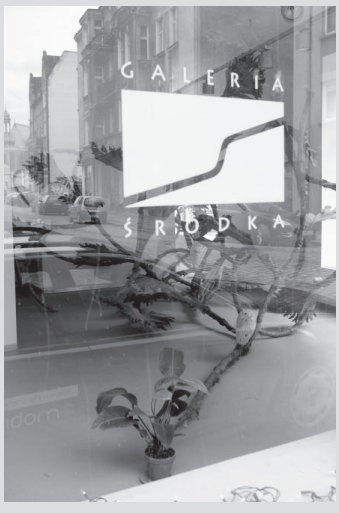

Galeria Śródka,
ul.Śródka 1
(kontakt:
Agnieszka Zając
tel. 664 094 076)

Ostrów Tumski – Śródka na kartach kalendarza

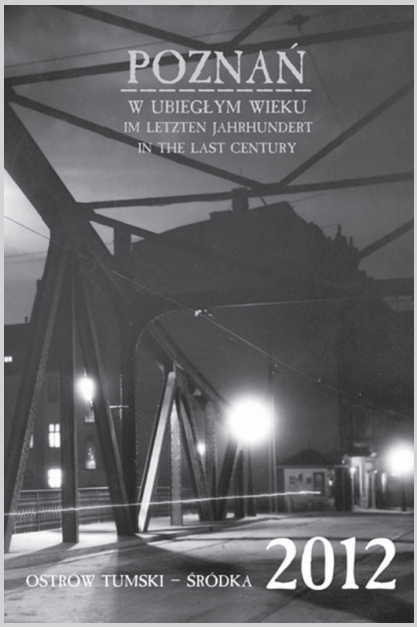

Ukazała się nowa edycja kalendarza z serii „Poznań w ubiegłym wieku". Tym razem zaprezentowano zdjęcia z naszej dzielnicy – lata 1906-1964. Czas zatrzymany w kadrze pokazuje nam niezwykłej urody zdjęcia miejsc, obok których niemal codziennie przechodzimy, lecz miejsca te są inne i ludzie nie ci sami... Upływ czasu, zmiany, inny świat – mimo wszystko warto jednak na chwilę zatrzymać się i spojrzeć do tyłu, cofnąć się do korzeni Zachęcamy do podróży sentymentalnej...

Kalendarz ścienny 2012
„Poznań w ubiegłym wieku",
Wydawnictwo Kontekst, Poznań 2011

Kościół św. Jana Jerozolimskiego za murami

Nakładem Wydawnictwa Miejskiego Posnania ukazała się kolejna pozycja z serii „Zabytki Poznania" – książka poświęcona historii kościoła św. Jana Jerozolimskiego na poznańskiej Komandorii.

Autorki tego opracowania, panie Bolesława Krzyślak i Zofia Kurzawa w interesujący i kompleksowy sposób przybliżają nam dzieje tej świątyni na przestrzeni wieków. Z publikacji dowiadujemy się, że kościół ten wzniesiony w połowie XIII w. przez joannitów jest jedną z najstarszych ceglanych świątyń w Polsce.

Interesująca szata graficzna książki i znakomite zdjęcia Piotra Skórnickiego sprawiają, że z pozycją tą powinien zapoznać się każdy mieszkaniec naszego miasta, dla którego historia jeszcze coś znaczy...

W STAREJ FOTOGRAFII

Brama Warszawska – początek XX wieku

Ważne telefony

Komisariat Policji Poznań – Nowe Miasto
Poznań ul. Polanka 24, tel. 61 841-23-12 (dyżurny)

Kierownik Rewiru I
asp. szt. Marek Kolasiński
tel. 61 841-43-49; tel. kom. 0-519-064-625

Rejon I: Śródka – Zagórze
st. post. Paweł Cichy
tel. 61 841-43-52; tel. kom. 0-519-064-623

Rejon II: Zawady
mł. asp. Witold Korbanek
tel. 61 841-43-52; tel. kom. 0-519-064-621

Straż Miejska
Plac Kolegiacki 17 (24 h) – tel. 986

Straż Miejska
(Oddział Nowe Miasto)
os. Bohaterów II Wojny Światowej 36
tel. 61 878-50-31